

PaedDr. Jana Křokov

Samořtdium počas obmedzenia řkolskej prevádzky

25.05.2020 – 29.05.2020

Slovensk jazyk a literatúra

VII. A, VII. B

LV

Téma: J. C. Hronsk: Sokoliar Tomř

Poznámky:

Napísať do zořita LV!

Film

- **Film** je dramatick tvar. Je spojenm obrazu, slova, hudby a zvuku.
- Je to audiovizuálne umenie.
- Film vzniká na podklade scenára (jeho autor sa nazýva scenárista). Scenár máva dve podoby.
Literárny scenár voľne nadväzuje na literárne dielo (napr. povestí) alebo je pvodn.
- Technick scenár sa skladá z dvoch častí – v ľavej časti strany obsahuje pokyny pre prácu kameramana, rekvizitrov atď., v pravej časti repliky hercov – priama re.

Literárna predloha k filmu:

Jozef Cíger Hronsk

Sokoliar Tomř

Obsah:

Téma: Vzťah k zvieratám.

Idea: Láska k zvieratám nesmie prevřť uctu k človeku.

Forma: próza

Lit. druh: epika

Lit. řaner: povestí (ryvok)

Hl. postavy: chlapec Tomř, hradn pán Balř

Vedl. postavy: ded Metodej

Umelecké prostriedky:

- prirovnanie: šum, sťaby za dverami chodili duchovia; roky sadali na neho ako drobný sneh;
- metafora: po tvári sa mu rozliala detská radosť; v očiach zahorel mu smiešok; zastrihá ušami, otvorila sa jar, veľké roky sadali na neho ako sneh...najprv obeleli mu vlasy...obrvy...tvár, ba napokon i ruky; v chalupe bude dosť miesta i pre jeho starobu; dedova tvár už svietila od spokojnosti; hlboká brázda vryla sa mu do čela; myšlienka udrela do hlavy; za smrťou si chodíš pod konské kopytá; po stromoch chodil vietor; v hlave prevaľovali sa mu myšlienky; zima ma triasla;
- personifikácia: drozd plakal; drozd mi odpovedal;
- epiteton: ohromný kľúč, pyšné múry, storaké myšlienky;
- metonymia: čo dnes nachová zemiak, to muselo sa vtedy dojedat' v chlebe; zaorávať svoj chlieb (zrno, úrodu); čo narástlo na nočnej brázde (vlastné); ani krajca neľutoval; ani desaťkrát nad ním nezakvitla jabloň;
- kontrast: ruky pracujúcich poddaných – mozolnaté, tvrdé, čierne/ ruky starca – biele; vysoký hrad, pyšné múry.../nízke chalúčky bez oblokov; veľké roky/drobný sneh.

Knižné slová: sňal (=zložil), vysadúva (=vysadne), širočizná.

Filmové spracovanie:

Literárny scenár - úryvok :

2. obraz – Tomáš a sokol; 3. obraz – epizóda s poraneným koňom

Postavy sú označené veľkým písmenami

Obsah:

Lit. druh: dráma

Žáner: film

Hl. postavy: chlapec Tomáš, otec, dedko Metodej

Vedl. postavy: sestra Agáta

Umelecké prostriedky:

- prirovnanie: kôň...je s ním akoby zrastený;
- metafora: hradby sa strácajú v zeleni; z hrdla mu vyrazí ostrý škrek; smrť už sedí na tvojom jazyku;

- personifikácia: divé žrebce si osedláva smrť;
- epiteton: ostrým zrakom; majestátny Novohrad; v bohatej zeleni; košatým orechom.

Knižné slová: ustrnie.

Technický scenár- úryvok :

Mená postáv zmenené (voľné spracovanie), text scenára zvyčajne rozdelený – naľavo pokyny pre kameramana, rekvizitárov, sokoliarov, hercov..., napravo repliky hercov (priama reč).

Vypracuj nasledujúci pracovný list do zošita LV!

J.C.Hronský: SOKOLIAR TOMÁŠ

Úlohy k literárnej predlohe filmu

1. Opíš a charakterizuj hlavné postavy:

Tomáš

Baláž

Metodej

2. Vyhl'adaj v ukážke povesti odstavec, v ktorom Baláž prejavuje nežný vzťah k svojmu sokolovi Dravčovi. Vypíš slová vyjadrujúce tento vzťah:

Podišiel k najvzácnejšiemu, ... _____

3. Prečítaj dva odstavce, v ktorých nájdeš opísaný veľký kontrast medzi svetmi hlavných hrdinov. Rozdiely zapíš:

Hrad

Chalupy

4. Zamysli sa a povedz, či aj dnes existujú také spoločenské rozdiely. Vieš povedať kde?

SJ

Téma: Opakovanie neohybných slovných druhov

Poznámky:

NEOHYBNÉ SLOVNÉ DRUHY

Neohybné slovné druhy sú slová, ktoré sa nedajú ohýbať, existujú len v jednom tvare.

Medzi neohybné slovné druhy patria: príslovky, predložky, častice a citoslovčia.

PRÍSLOVKY

– neplnovýznamový slovný druh. Vyjadrujú rozličné okolnosti deja, ako **miesto**, **čas**, **spôsob**, **príčinu**. Nemajú gramatické kategórie.

Príslovky utvorené z akostných prídavných mien sa stupňujú. (akostné prídavné mená pomenúvajú vlastnosť, akosť)

ROZDELENIE PRÍSLOVIEK	
MIESTA	vyjadrujú miesto, na ktorom sa odohráva dej slovesa (ďaleko, zdola, dokola ...)
ČASU	vyjadrujú, v akom čase sa dej slovesa odohráva (večer, zajtra, už ...)
SPÔSOBU	vyjadrujú, ako sa dej slovesa odohráva (potme, teplo, nasilu ...)
PRÍČINY	vyjadrujú, prečo sa dej slovesa uskutočňuje (nato, preto, zato ...)

PREDLOŽKY

Neplnovýznamový slovný druh. Vyjadrujú vzťah medzi slovami. Vo vete nestoja samostatne, ale vždy v spojení s iným slovom. Nemajú gramatické kategórie.

ROZDELENIE PREDLOŽIEK		
1. Podľa pôvodu	<i>a) Prvotné</i>	nemôžu byť iným slovným druhom ani nepochádzajú z iného slovného druhu (cez, k, v ...)
	<i>b) Druhotné</i>	môžu byť iným slovným druhom alebo pochádzajú z iného slovného druhu (okolo, vďaka, dolu ...)
2. Podľa zloženia	<i>a) Jednoduché</i>	jedna predložka (z, okolo, medzi ...)
	<i>b) Zložené</i>	z viacerých predložiek (popod, spoza, namiesto ...)

SPOJKY

Neplnovýznamový slovný druh. Spájajú slová alebo vety. Nemajú gramatické kategórie.

ROZDELENIE SPOJOK		
1. Prirad'ovacie	a) Zlučovacie	a, i, aj, ani, ako i, ako ani ...
	b) Stupňovacie	ba, ba aj, ba ani, ba dokonca, nielen – ale aj
	c) Odporovacie	ale, avšak, iba, lenže, no, predsa, a jednako, a napriek tomu ...
	d) Vylučovacie	alebo, buď, či, alebo – alebo, buď – buď ...
2. Podrad'ovacie	a) Podmetové	Kto, čo, že, aby, či, akoby
	b) Prísudkové	čo, ako, že, aby
	c) Predmetové	že, aby, kto, čo, aký
	d) Príslovkové	keď, zatiaľ čo, ako, ako keby, lebo, pretože, aby
	e) Prívlastkové	aký, ktorý, čo, kde, ako, že, aby, či, keď

ČASTICE

neplnovýznamový slovný druh. Vyjadrujú osobný postoj hovoriaceho k vete alebo jej časti.

Nemajú gramatické kategórie.

ROZDELENIE ČASTÍC	
UVÁDZACIE	stojá na začiatku vety, uvádzajú vetu, často nadväzujú na situáciu v predchádzajúcom texte uvádzajú novú výpoveď, pripájajú ju napr. i, ale, veru, však, nech, potom, nuž,...
VYTYČOVACIE (vysvetľovacie, hodnotiace, zdôrazňovacie)	vytyčujú, zdôrazňujú nasledujúce slovo, hodnotia a vysvetľujú obsah povedaného. Oddelujú sa vo vete čiarkou

CITOSLOVCA

Neplnovýznamový slovný druh. Vyjadrujú city alebo napodobňujú zvuky. Nemá gramatické kategórie.

ROZDELENIE CITOSLOVIEC		
1. Podľa typu:	a) Vlastné	vyjadrujú cit – ach, joj, ó, jejėj ... vyjadrujú vôľu – heš, haló, ahoj, čau, nazdar
	b) Zvukomalebne	napodobňujú reálny zvuk – buch, pich, crrr, hav – hav ...
2. Podľa pôvodu:	a) Prvotné	nie sú a neboli iným slovným druhom (ach, heš, kikirikí ...)
	b) Druhotné	môžu byť iným slovným druhom (beda, pomoc, varuj ...)

Odpovede na otázky nasledujúceho pracovného listu napíš do zošita SJ!

Neohybné slovné druhy

1. a) Vymenuj všetky slovné druhy tak, ako po sebe nasledujú.

b) Podčiarkni neplnovýznamové slovné druhy.

2. Podčiarkni príslovky a urč ich druh.

Vysoko nad horami plávali oblaky.

Dávno sme sa nevideli.

Zajtra prídem.

Náročky som buchla dverami.

Z prechádzky beží domov ako divý.

3. Z prídavných mien utvor príslovky.

mesačný-

chutný-

pomalý-

český-

krátky-

jemný-

dobrý-

priateľsky-

smutný-

4. Urč, s ktorým pádom sa spájajú predložky.

nad krajinou-	pri chate-	do lesa-
zo zeme-	k nám-	so sestrou-
v skrini-	cez rieku-	z prechádzky-

5. Podstatné mená daj do správneho tvaru.

k (brána)- (oči)-	pri (rieka)-	zo (stromy)-	v
----------------------	--------------	--------------	---

6. Označ iba spojky.

lebo	o	i	boli	aby	leto	lenže	keď	oni	dole	či	jež
------	---	---	------	-----	------	-------	-----	-----	------	----	-----

7. Podčiarkni v texte spojky.

Ruka v ruke s kvalitou kráča krása aj pohodlie. Váš dom bude útulnejší a krajší, ak kúpite inú dlažbu.

8. Do viet doplň čiarky.

Áu nestúpaj mi na päty! Joj joj ťažká úloha stojí pred nami. Pozor ide auto! Hej pod' sem!

VII. A

David Onder, Annamária Bužová, Juraj Ďud'a

Čítanka - Prečítať texty: nezmyselné básničky, chlieb má veľkú moc

Slovenský jazyk – Časovanie sloviess – prítomný čas

Vyčasuj slovesá

		singulár		plurál
1.osoba	ja	plávam	my	plávame
2.osoba	ty		vy	plávate
3.osoba	on, ona, ono	pláva	oni, ony	

		singulár		plurál
1.osoba	ja		my	
2.osoba	ty		vy	
3.osoba	on, ona, ono		oni, ony	lyžujú

		singulár		plurál
1.osoba				
2.osoba	ty			držíte
3.osoba	on, ona, ono		oni, ony	